

Ханнуф Катерина Євгенівна
*аспірантка кафедри фінансів, обліку та психології,
Український державний університет науки і технологій*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-364-7-13>

ВІДНОВЛЕННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ СИНЕРГІЇ ЦИФРОВИХ ТА ESG-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОМИСЛОВОСТІ КРАЇНИ ПІСЛЯ ВОЄННИХ ДІЙ

Цифровізація як драйвер сучасних економічних та соціальних трансформацій, наголошує на необхідності збалансованого підходу до її впровадження. Так, розробка стратегій цифрової трансформації, необхідність впровадження гнучких інформаційних систем у бізнес-процеси підприємств у різних сферах діяльності призвела до якісних змін соціально-економічних відносин у корпоративному секторі більшості країн. Але доцільно зазначити, що не сам процес цифровізації, а рівень цифрової зрілості виступає ключовим двигуном цифрової трансформації та подальшого розвитку цифрової економіки. Визначення цифрової зрілості у цьому контексті охоплює спектр економічних агентів – від індивідуальних осіб до компаній та інституцій. Цей показник, а також його динаміка, грає вирішальну роль у визначенні темпу та якості процесів цифровізації, а також у змінах бізнес-процесів. Важливо зазначити, що цифрова зрілість не лише впливає на спроможність організацій адаптуватися до нових цифрових реалій, але й стимулює інноваційний розвиток, посилюючи конкурентні переваги на ринку.

Цифрова зрілість охоплює ряд аспектів, таких як: 1) *стратегічне планування та лідерство*, де успішні цифрові трансформації вимагають чіткого візюну та стратегії від керівництва, яке розуміє цінність та потенціал цифровізації; 2) *культура інновацій*, де організації з високим рівнем цифрової зрілості часто мають культуру, яка заохочує експерименти, приймає ризики та визнає значення невдач як джерело навчання; 3) *навички та компетенції*, де цифрова зрілість

передбачає наявність кваліфікованих працівників, які володіють необхідними цифровими навичками та компетенціями для ефективної роботи в цифровому середовищі; 4) *технологічна інфраструктура*, яка включає розвинуту цифрову інфраструктуру, яка може підтримувати передові цифрові інструменти та платформи, є основою для реалізації цифрових ініціатив.

У контексті відновлення і розбудови післявоєнної України, розвиток цифрової зрілості сприятиме не тільки технологічному прогресу, але й економічному зростанню, покращенню якості життя громадян та підвищенню добробуту. Формування цифрової зрілості в Україні активно просувається через реалізацію таких проєктів, як програма розвитку ООН в Україні та ініціативи Міністерства цифрової трансформації України. Одним з ключових напрямків є підтримка цифровізації державних послуг, що включає забезпечення доступності та інклюзивності цих послуг для всіх груп населення. Зокрема, проєкт підтримки Дія», який фінансує Швеція та реалізує Програма розвитку ООН (UNDP) в Україні, розпочав роботу в 2021 році, а друга фаза проєкту стартувала 1 січня 2024 року [1]. Портал «Дія» виступає яскравим прикладом успішної цифровізації державних послуг в Україні, який є ключовим елементом у стратегії цифрової трансформації країни та спрямований на подолання цифрового розриву, підвищення рівня цифрової освіти серед населення та створення умов для розвитку цифрової економіки. Україна активно працює над розширенням доступу до цифрових послуг та підвищенням рівня цифрової грамотності, що включає розробку нових електронних послуг, спрощення процедур взаємодії з державою через цифрові канали та забезпечення інклюзивності та доступності цих послуг для всіх верств населення, включаючи людей з особливими потребами та віддалені громади. Зусилля України з цифровізації також охоплюють розвиток інфраструктури та технологій, необхідних для підтримки цифрової економіки, включаючи розширення мережі широкосмугового інтернету, забезпечення кібербезпеки та захисту даних, а також створення умов для розвитку стартапів та інноваційного бізнесу. Продовження цих ініціатив та подальше зростання цифрової

зрілості матимуть вирішальне значення для відновлення, розвитку та інтеграції України в глобальну цифрову економіку, підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені та покращення якості життя її громадян та пришвидшенню перемогу над російським агресором.

Невід'ємним і еквівалентним супутником цифрової трансформації економіки в останні десятиліття є концепція ESG. «Відповідальне» інвестування стає все більш актуальним, і новим критерієм інвестиційної привабливості та відбору компаній, крім фінансових показників, є дотримання емітентом принципів ESG. Попит на зелену економіку у світі зростає, тренд ESG підприємництва та відповідального інвестування набирає обертів, а акції компаній, які враховують екологічні ризики та потреби суспільства в комфортному середовищі. ESG-концепція враховує не лише фінансові результати компаній, але й їхні впливи на природу, суспільство та управління. Сутність ESG полягає в ідеї, що підприємства повинні брати до уваги не лише фінансовий успіх, а й свою відповідальність перед середовищем, співтовариством та стандарти етичного управління. Інтеграція ESG-критеріїв у корпоративну стратегію в промисловості країн має особливості в тому, що вона спрямована на створення довгострокової вартості через відповідальне управління екологічними ризиками, соціальну відповідальність та ефективне корпоративне управління, зосередженні на довгостроковій стійкості бізнесу, зниженні ризиків пов'язаних із зміною клімату, покращенні відносин із працівниками та спільнотами, а також у підвищенні прозорості. Інтеграція ESG-критеріїв (екологічні, соціальні та управлінські) в корпоративну стратегію стає все більш актуальною для підприємств у всьому світі, включаючи Україну. Щоб ефективно впровадити ці критерії в післявоєнний період, українським підприємствам слід підготуватися та враховувати кілька ключових аспектів у попередній підготовці, таких як: розуміння ESG-концепцій, оцінка впливу на ділову діяльність, стратегічне планування, впровадження в корпоративну культуру, залучення стейкхолдерів, моніторинг та

звітність, розуміння міжнародних стандартів та практик. Для ефективної інтеграції ESG-критеріїв в корпоративну стратегію, важливо впроваджувати міжнародні стандарти та найкращі практики в цій області, такі як стандарти Global Reporting Initiative (GRI), Sustainable Development Goals (SDGs) та інші.

У той же час зрілість цифрових практик створює можливості для синергії між цифровою та ESG трансформацією, що призведе до досягнення найбільш значущих результатів як в операційній ефективності, так і в сталому розвитку.

Синергія між цифровою та ESG трансформацією відкриває нові можливості для підприємств у досягненні операційної ефективності та сталого розвитку, такі як: 1) цифрові технологія для вимірювання та звітності (цифрові інструменти дозволяють збирати, аналізувати та звітувати про дані щодо екологічних та соціальних показників); 2) цифрові рішення для підвищення продуктивності та оптимізації ресурсів (цифрові технології, такі як штучний інтелект, інтернет речей та аналітика даних, можуть допомогти підприємствам підвищити ефективність використання ресурсів, знизити витрати та покращити процеси управління); 3) цифрові інновації для зменшення викидів та забруднення (розвиток цифрових технологій може сприяти розробці нових технологій та інновацій, спрямованих на зменшення викидів парникових газів, енергоефективність та зниження забруднення навколишнього середовища); 4) підвищення взаємодії з зацікавленими сторонами (цифрові комунікаційні платформи дозволяють підприємствам підтримувати активний діалог зі своїми зацікавленими сторонами щодо їхніх ESG-ініціатив та зобов'язань); 5) цифрові рішення для демократизації управління (цифрові технології можуть допомогти підприємствам впроваджувати більш демократичні структури управління та приймати рішення, які враховують інтереси різних зацікавлених сторін).

На українських підприємствах існують ряд перешкод для впровадження технологій для синергії між цифровою та ESG трансформацією, це: фінансові обмеження; низька технологічна освіченість; нормативно-правові обмеження; відсутність свідомості та

підтримки керівництва; культурні перешкоди; недостатня інфраструктура. Також доцільно зазначити, що війна серйозно ускладнює впровадження технологій для синергії між цифровою та ESG трансформацією з ряду причин, таких як економічна нестабільність, руйнування інфраструктури, підвищення ризиків та нестабільності, соціальні наслідки. Після закінчення військових дій, впровадження технологій для синергії між цифровою та ESG трансформацією може стати важливим фактором відновлення економіки та соціального розвитку та сприятиме відновленню інфраструктури, підвищенню ефективності використання ресурсів та покращенню сталих практик в управлінні підприємствами. Таким чином, хоча війна може спричинити тимчасові труднощі, але після її закінчення, впровадження цих технологій може стати наважливым фактором для сталого відновлення економіки та соціального розвитку.

У першу чергу в Україні потрібно відновлювати та впроваджувати синергію цифрових та ESG-технологій у таких галузях: енергетика, промисловість, сільське господарство, транспорт і логістика. Ці галузі можуть стати ключовими для впровадження синергії між цифровими та ESG-технологіями, що сприятиме сталому розвитку економіки та суспільства в Україні.

Зазначені аспекти вказують на те, що цифрова трансформація може виявитися ключовим чинником для досягнення операційної ефективності та сталого розвитку, країни та надасть можливість українським підприємствам більш швидко подолати кризу, підвищити ефективність та соціальну відповідальність, подолати негативні наслідки війни, сприятиме покращенню конкурентоспроможності підприємств, зменшенню впливу на навколишнє середовище та підвищенню їхньої соціальної відповідальності.

Література:

1. Цифрові, інклюзивні, доступні: підтримка цифровізації державних послуг в Україні (проект підтримки «Дія»). United Nations Development Programme. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/projects/digital-inclusive-accessible-support-digitalisation-public-services-ukraine-dia-support-project>